

Για μια κοινωνιολογία της ευτυχίας

Νίκος Παναγιωτόπουλος

(σε συνεργασία με τη Λίλα Παπαβασιλείου, την Άννα Παπαργυρίου & τη Δανάη Σαραντοπούλου)

Η κατάσταση της ευτυχίας των Ελλήνων

4

Graziela Serroni Perosa & Manuel Alejandro Giovine

South American Youth Facing the Confinement during the SARS-Cov-2 Pandemic

76

Frédéric Lebaron

Vers une sociologie du bonheur?

88

Εκτός θεματικής

Pierre Bourdieu

Σπορ και κοινωνική τάξη

95

Αθηνά Καρατζά

Ο έλεγχος της ακαδημαϊκής τάξης

Ανάλυση πρακτικών εκλογής μελών ΔΕΠ Κοινωνιολογίας

109

ΚΕ

Νίκος Παναγιωτόπουλος

(σε συνεργασία με τη Λίλα Παπαβασιλείου, την Άννα Παπαργυρίου και τη Δανάη Σαραντοπούλου)

Η κατάσταση της ευτυχίας των Ελλήνων*

Η παρούσα εργασία, της οποίας κεντρικό αντικείμενο συνιστούν η εξέταση της ευτυχίας των Ελλήνων πολιτών, όπως αυτοί τη βιώνουν, καθώς και η διερεύνηση των σχέσεων που την καθορίζουν και των παραστάσεων που διατηρούν οι πολίτες σε σχέση με τη συγκεκριμένη υποκειμενική τους εμπειρία, αποσκοπεί στην *ενοποίηση του οικονομικού και του κοινωνικού παράγοντα* στη μελέτη της οικονομίας της ελληνικής κοινωνίας.

Πράγματι, θέτοντας ως βασικό αντικείμενο ερευνητικής δραστηριότητας την ίδια την έννοια της *ανάπτυξης*, αλλά υπό ένα νέο πρίσμα, που θα μπορεί να εντάσσει το σύνθετο ζήτημα της ευτυχίας των πολιτών, επιδιώκουμε να συνεισφέρουμε σε αυτόν τον διάλογο με την επεξεργασία ερευνητικών προγραμμάτων, των οποίων κεντρικό στόχο αποτελεί η συγκρότηση της γλώσσας της ειδικής αυτής οικονομίας της ευτυχίας, του τρόπου (ανα)παραγωγής της, του τρόπου λειτουργίας και ανάπτυξης της, δηλαδή μιας κοινής γλώσσας (και, κατά συνέπεια, μιας «γραμματικής» και των εργαλείων της) που θα της επιτρέψει έναν αποτελεσματικό και ορθολογικό τρόπο επικοινωνίας με τους βασικούς τομείς της οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης της ελληνικής κοινωνίας.

Ειδικότερα, η παρούσα μελέτη με αντικείμενο την αντικειμενοποίηση των βιωμάτων και των παραστάσεων των Ελλήνων για την κατάσταση της ποιότητας της ζωής τους, δημιουργώντας την πρώτη σχετική βάση ερευνητικών δεδομένων, έρχεται να προστεθεί και να συμπληρώσει την αντίστοιχη βάση δεδομένων που συγκροτήσαμε με τη χρήση όλων των διεθνών έγκυρων στατιστικών δεδομένων, η οποία μας επέτρεψε να τοποθετήσουμε την κατά-

σταση της χώρας μας σε σχέση με την ευδαιμονία των πολιτών της μέσα στο διεθνές περιβάλλον¹.

Γνωρίζοντας τα όρια του ΑΕΠ ως δείκτη των οικονομικών επιδόσεων και της κοινωνικής προόδου, την αδυναμία αλλά και την απόλυτη αναγκαιότητα να μπορέσουν οι οργανισμοί παραγωγής στατιστικών δεδομένων να μας πληροφορούν για τον υποστηρίξιμο χαρακτήρα των πολιτικών σε οικονομικό, οικολογικό και κοινωνικό επίπεδο, η παρούσα εργασία συμβάλλει στην υπέρβαση της διάστασης μεταξύ των συνήθων μετρήσεων των κοινωνικο-οικονομικών μεταβλητών και της αντίληψης των πολιτών γι' αυτές τις πραγματικότητες αλλά και της σύγχυσης της σχέσης μεταξύ των μετρήσεων των επιδόσεων των αγορών και των μετρήσεων της ευδαιμονίας των πολιτών. Θεωρώντας πως τα άτομα, μέσα στις συναλλαγές τους, αναζητούν τόσο υλικά όσο και συμβολικά οφέλη, θα επιδιώξουμε μια διευρυνση του υλιστικού τρόπου θεώρησης της οικονομίας σε αντικείμενα τα οποία, εξαιτίας της φύσης τους, αποκλείονταν, αναδεικνύοντας την πολιτική λειτουργία της παραγωγής ενός νέου τρόπου αντίληψης για την προσέγγιση της κοινωνίας, τόσο ως μορφών λόγου όσο και ως καινοτομικών θεσμικών εργαλείων.

Οι έρευνες

Ο στόχος της στατιστικής ανάλυσης που ακολουθεί είναι ο εντοπισμός εκκείνων των κοινωνικοδημογραφικών παραμέτρων οι οποίες συσχετίζονται σημαντικά με το δείκτη ευτυχίας και με τους παράγοντες που τον συνθέτουν. Τα δε-

* Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλονται στην Τράπεζα της Ελλάδος για την οικονομική στήριξη στην υλοποίηση της έρευνας.

1. Βλ. Ν. Παναγιωτόπουλος, *Οικονομική ανάπτυξη και ευτυχία των πολιτών: ανθρώπινη ανάπτυξη και η θέση της Ελλάδας στον διεθνή χώρο: ενδιάμεση έκθεση*, Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας

ΓΣΕΕ, 2020 (σε συνεργασία με την Α. Καρατζά και τη Λ. Παπαβασιλείου) και Ν. Παναγιωτόπουλος, F. Lebaron & C. Perosa, *Η Ελλάδα δέκα χρόνια μετά: η ευδαιμονία στην Ελλάδα το 2020 μέσα από τις διεθνείς στατιστικές εκθέσεις*, Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, 2021. Έχοντας πλέον στη διάθεσή μας αυτές τις δύο βάσεις δεδομένων, οι οποί-

ες θα είναι δυνατό να επικαιροποιούνται περιοδικά και συστηματικά, θα μπορούμε τόσο να συγκρίνουμε συστηματικά τη θέση της χώρας μας σε σχέση με τις άλλες χώρες όσο και να εξετάζουμε την εξέλιξη της κατάστασης της ευδαιμονίας των Ελλήνων πολιτών.